

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **Ing. J. Ž.**, v dovolacom konaní zastúpeného JUDr. P. L., advokátom, so sídlom v P., proti žalovanému **J. K.**, v dovolacom konaní zastúpenému JUDr. R. M., advokátom so sídlom v B., **o zaplatenie 7 371,04 € s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Topoľčany pod sp.zn. PE 3 C 222/2002, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 24. júna 2010 sp.zn. 7 Co 10/2009, takto

r o z h o d o l :

Rozsudok Krajského súdu v Nitre z 24. júna 2010 sp.zn. 7 Co 10/2009 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Topoľčany rozsudkom z 18. mája 2006 č.k. PE 3 C 222/2002-149 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 172 102,-- Sk so 16,5 % úrokmi z omeškania od 20. septembra 2002 do zaplatenia a náhradu trov konania v sume 59 314,-- Sk, všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšku žalobu zamietol. Žalobcu aj žalovaného zaviazal zaplatiť na účet okresného súdu náhradu trov štátu, žalobcu v sume 1 597,-- Sk a žalovaného v sume 11 342,-- Sk do troch dní od právoplatnosti rozsudku. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že účastníci uzavreli v mesiaci apríl 2002 ústnou formou zmluvu o dielo, podľa ktorej sa žalobca ako zhotoviteľ zaviazal vykonať za odplatu na svoje nebezpečenstvo pre žalovaného dobudovanie bazéna, a to vykonanie povrchových obkladov a dlažieb bazénu a dodanie a montáž jeho technológie. Žalovaný vyplatil žalobcovi na vybudovanie bazéna preddavok v sume 220 000,-- Sk, pričom žalobca stavbu bazéna ukončil v júli 2002. Žalovaný žalobcom požadovanú cenu diela v sume 442 060,-- Sk odmietol zaplatiť s odôvodnením, že

dielo vykazuje vady, pričom listom zo 16. októbra 2002 uplatnil u žalobcu zľavu z ceny diela. K dohode o zľave z ceny diela medzi účastníkmi však nedošlo. Žalobca sa preto domáhal zaplattenia ceny diela v sume 222 060,-- Sk pozostávajúcej z rozdielu medzi fakturovanou sumou a zaplattenou zálohou. Keďže z výsledkov vykonaného dokazovania nebolo možné jednoznačne zistiť, akú výšku ceny za zhotovenie diela si účastníci dohodli, okresný súd dospel k záveru, že treba poskytnúť primeranú cenu (§ 634 Občianskeho zákonníka). Rozsah primeranej ceny stanovil v súlade so znaleckým posudkom znalca Ing. V. B. sumou 461 158,-- Sk. Vzhľadom na zistené vady diela (tieto presne špecifikovali znalci v znaleckých posudkoch), ktoré však nebránili jeho riadnemu užívaniu, určil v súlade so záverom znaleckého posudku vypracovaného znalcom Ing. J. P. výšku zľavy v sume 49 958,-- Sk. Žalobe preto, po zohľadnení zľavy z ceny diela a žalovaným zaplatteného preddavku, po sumu 172 102,-- Sk vyhovel a vo zvyšnej časti, t.j. nad priznanú sumu do sumy 222 060,-- Sk, žalobu ako nedôvodne podanú zamietol. Priznanie úroku z omeškania odôvodnil s poukazom na ustanovenie 517 ods. 1 a 2 OZ. O trovách konania a o trovách štátu rozhodol s poukazom na ustanovenie § 142 ods. 1 O.s.p a § 148 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Nitre rozsudkom (v poradí prvým) z 22. februára 2007 sp.zn. 7 Co 182/2006 na odvolanie žalovaného rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej vyhovujúcej časti zmenil tak, že žalobu zamietol a žalovanému náhradu trov prvostupňového konania nepriznal. Žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovanému náhradu trov odvolacieho konania v sume 37 808,-- Sk advokátovi JUDr. R. M. a náhradu trov štátu v sume 12 939,-- Sk na účet Okresného súdu v Topoľčanoch, všetko do troch dní. Zhodne so súdom prvého stupňa vychádzal zo zistenia, že účastníci v ústnej forme uzavreli zmluvu o dielo, predmetom ktorej bolo dobudovanie bazéna v rodinnom dome žalovaného spočívajúce vo vykonaní obkladu a v dodávke a montáži technologického zariadenia a že výška ceny diela nebola dostatočne určite dohodnutá. Po ukončení diela preto patrí žalobcovi cena primeraná. Vychádzal z právneho názoru, že žalobcovi náleží cena za vykonané dielo v zmysle § 634 ods. 2 Občianskeho zákonníka len za predpokladu, že dielo bolo skončené riadne a včas (§ 633 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Za riadne ukončené dielo je potrebné považovať len také, ktoré je v stave, ktorý zodpovedá ustanoveniam zmluvy, resp. v stave, ktorý vyhovuje dohodnutému alebo obvyklému účelu. Ak nezodpovedá určenému výsledku a má vady, tak riadne skončené nie je. V takomto prípade nárok na zaplattenie ceny diela zhotoviteľovi nevzniká. Po zopakovaní a doplnení dokazovania dospel, na rozdiel od súdu prvého stupňa k záveru, že žalobca dielo riadne nedokončil, lebo dielo má vady, ktoré

neodstránil a nedodal všetky dohodnuté a ním fakturované komponenty. Cena diela sa zatiaľ nestala splatnou a žalobcovi teda nevznikol nárok na zaplatenie ceny diela. Žaloba bola preto podaná predčasne (uvažovať o výške ceny bolo v tomto konaní predčasné), z ktorého dôvodu rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti podľa § 220 O.s.p. zmenil tak, že žalobu v tejto časti zamietol.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal včas dovolanie žalobca. Navrhol rozsudok krajského súdu zrušiť a potvrdiť rozsudok okresného súdu, ktorý považoval za vecne správny. Uviedol, že s právnym názorom odvolacieho súdu, že žaloba bola podaná predčasne, lebo žalobca dielo riadne neskončil, nesúhlasí. Dielo tak, ako bolo dohodnuté zmluvnými stranami vykonal a aj dokončil. Poukazoval na to, že žalovaný potom, ako odmietol uhradiť fakturovanú cenu diela, reklamoval len vady diela a z tohto dôvodu zároveň uplatnil zľavu z ceny diela v sume 222 060,-- Sk. Nevzniesol žiadne námietky voči cene diela a ani voči plneniu, ktoré mu bolo poskytnuté. Taktiež nereklamoval ani nedodanie niektorých súčastí diela, ako to urobil neskôr v priebehu konania. Uviedol, že on urobil všetko pre to, aby dielo riadne odovzdal a aby vady diela odstránil. Toto mu však bolo znemožnené práve správaním sa žalovaného, ktorý mu odmietol v tomto smere poskytnúť súčinnosť. Okrem iného poukazoval na záver znaleckého posudku znalca Ing. J. P., v ktorom znalec konštatoval, že zistené vady nebránia riadnemu užívaniu diela.

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením z 19. novembra 2008 sp.zn. 4 Cdo 164/2007 rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Uviedol, že odvolací súd vychádzal z právneho názoru, že žalobcovi náleží cena za vykonané dielo v zmysle § 634 ods. 2 Občianskeho zákonníka len za predpokladu, že dielo bolo skončené riadne a včas (§ 633 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Keďže dielo malo vady, ktoré žalobca neodstránil, nebol splnený zákonný predpoklad vzniku splatnosti ceny diela v zmysle § 634 ods. 2 OZ (skončenie diela). Dovolací súd tento právny názor nepovažoval za úplne správny.

Poukázal na to, že zmluvou o dielo vzniká záväzkový právny vzťah, ktorého účelom je vyhotovenie diela za odplatu. Ide o dvojstranný právny úkon, v ktorom sa strana, ktorej bolo dielo zadané (zhotoviteľ diela) zaväzuje, že ho vykoná na vlastné nebezpečenstvo a druhá strana (objednávateľ diela) sa zaväzuje dielo prevziať a zaplatiť zaň zhotoviteľovi dojednanú

cenu. Pre platnosť zmluvy zákon nevyžaduje písomnú formu. Zhotoviteľ je povinný vykonať dielo podľa zmluvy riadne a v dohodnutom čase. Vykonať dielo riadne znamená, že zhotoviteľ musí pri jeho vykonávaní postupovať odborným spôsobom tak, aby výsledok diela zodpovedal tomuto postupu. Splatnosť ceny diela nastáva až po skončení diela, teda súčasne s odovzdaním a prevzatím diela, ak nie je medzi zmluvnými stranami dohodnuté inak (napr. dojednanie, že objednávateľ časť ceny diela uhradí až po odstránení väd). Ak sa teda predmet diela nachádza u zhotoviteľa, vzniká objednávateľovi povinnosť zaplatiť cenu diela v čase, kedy mu je zhotovené dielo odovzdané. Na splatnosť ceny riadne prevzatého diela potom nemá vplyv skutočnosť, že dielo v čase plnenia (prevzatia veci objednávateľom) vykazuje vady. V takomto prípade vzniká objednávateľovi právo zo zodpovednosti zhotoviteľa za vady diela. Zhotoviteľ má teda právo na zaplatenie ceny diela nielen v prípade, že dielo bolo vykonané v zmysle zmluvy riadne (bez väd) a v dohodnutom čase (§ 633 ods. 1 OZ), ale aj v prípade, ak objednávateľ prevzal dielo, ktoré v čase plnenia vykazovalo vady. Mal za to, že pre správne posúdenie otázky, či zhotoviteľ má právo na zaplatenie ceny diela, má rozhodujúci význam nielen skutočnosť, či dielo v čase plnenia (ne)vykazuje vady, ale aj skutočnosť, či zhotovené dielo bolo objednávateľom (žalovaným) riadne prevzaté.

V posudzovanej veci odvolací súd vychádzal z nesprávneho právneho názoru, že zhotoviteľ má právo na zaplatenie ceny diela len v prípade, že dielo bolo vykonané v zmysle § 633 ods. 1 Občianskeho zákonníka riadne (bez väd) a v dohodnutom čase. Neuvedomil si, že toto právo zhotoviteľovi vzniká aj vtedy, ak dielo v čase plnenia síce vykazuje vady, ale objednávateľ takéto vadné dielo riadne prevzal. Nesprávne preto vychádzal len zo skutkového zistenia, že zhotovené dielo v čase plnenia malo vady, ktoré žalobca neodstránil. Riadiac sa týmto nesprávnym právnym názorom neskúmal, či dielo bolo žalovaným riadne prevzaté alebo nie a v tomto smere z výsledkov vykonaného dokazovania neurobil žiaden skutkový záver.

Za nesprávny považoval dovolací súd aj záver odvolacieho súdu, že dielo nebolo skončené, lebo žalobca nedodal všetky dohodnuté a ním fakturované komponenty. Táto skutočnosť nemá totiž žiaden vplyv na to, či dielo je alebo nie je skončené a teda či (ne)nastala splatnosť ceny diela.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto dospel k záveru, že rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, z ktorého dôvodu bol daný dovolací

dôvod uvedený v § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. Keďže v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia odvolací súd nezistil dostatočne skutkový stav veci, Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok odvolacieho súdu podľa § 243b ods. 2 veta prvá O.s.p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie; právny názor dovolacieho súdu ktorý vyslovil bol pre odvolací súd záväzný (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Krajský súd v Nitre rozsudkom (v poradí druhým) z 24. júna 2010 sp.zn. 7 Co 10/2009 opätovne rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej vyhovujúcej časti zmenil tak, že žalobu zamietol a žalovanému náhradu trov prvostupňového konania nepriznal. Žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovanému náhradu trov odvolacieho a dovolacieho konania v sume 1 741,49 €. Odvolací súd vec opätovne prejednal na odvolacom pojednávaní podľa § 214 ods. 1, 2 O.s.p. viazaný právnym názorom dovolacieho súdu najmä v tom, že na splatnosť ceny riadne prevzatého diela nemá vplyv skutočnosť, že dielo v čase plnenia (prevzatia objednávateľom) vykazuje vady, a že na to, či dielo je alebo nie je skončené a či nastala alebo nenastala splatnosť ceny diela, nemá žiadny vplyv skutočnosť, že žalobca nedodal žalovanému všetky dohodnuté a ním fakturované komponenty. V súlade s odôvodnením rozhodnutia dovolacieho súdu odvolací súd nanovo skúmal okolnosť riadneho odovzdania diela žalobcom žalovanému. Odvolací súd na základe doplneného dokazovania, v prvom odvolacom konaní a aj v terajšom odvolacom konaní, urobil skutkový záver o tom, že žalobca žalovanému doposiaľ dielo právne významným spôsobom neodovzdal. Táto skutočnosť medzi účastníkmi ani sporná nebola – obaja to vo svojich výpovediach aj potvrdili. Spornou zostala právne irelevantná skutočnosť, že žalobca sa o odovzdanie diela pokúšal tak, že termín odovzdania diela si chcel dohodnúť telefonicky, avšak bezvýsledne, lebo žalovaný telefonáty neprijímal. Osobne ani písomne sa o stretnutie so žalovaným nepokúsil a rovno vystavil faktúru. Okolnosť, že by žalovaný vyslovene odmietol dielo v danom stave pred vystavením faktúry prevziať, odvolací súd nemal za preukázanú. Odvolací súd pritom v odvolacom konaní poskytol účastníkom lehotu s cieľom osobne na mieste samom uzavrieť dohodu, vrátane odovzdania a prevzatia diela; účastníci sa však pri stretnutí zamerali výlučne na výšku sumy, ktorú by mal žalovaný žalobcovi zaplatiť, a pre rozdielne finančné požiadavky k dohode nedošlo. Keďže k odovzdaniu a prevzatiu diela právne významným spôsobom doposiaľ nedošlo, odvolací súd ustálil, že žaloba o zaplatenie ceny neodovzdaného a neprevzatého diela bola podaná predčasne, a preto je zatiaľ neopodstatnená. Z tohto dôvodu opätovne rozsudok prvého stupňa v napadnutej vyhovujúcej časti podľa § 220 O.s.p. zmenil a žalobu v tejto časti zamietol.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca, ktorý namietal, že odvolací súd aj napriek právnemu názoru, ktorý vyslovil Najvyšší súd Slovenskej republiky vo svojom uznesení zo dňa 19. novembra 2008, sp.zn. 4 Cdo 164/2007 a ktorý mal byť pre odvolací súd záväzný, rozhodol v rozpore s týmto právnym názorom aj v rozpore so zisteným skutkovým a právnym stavom. Žiadal preto napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a potvrdiť rozsudok súdu prvého stupňa v plnom rozsahu. Namietal, že závery odvolacieho súdu sú v rozpore s dôkazmi, ktoré v priebehu celého konania predložil a ktoré preukázali, že urobil všetko pre to, aby mohol dielo riadne odovzdať a aby mohol zaujať stanovisko i k reklamovaným vadám diela. Uviedol, že z doterajšieho dokazovania jednoznačne vyplynulo, že vykonal pre žalovaného dielo, dielo bolo dokončené a spustené do prevádzky za účasti žalovaného, žalovaný dielo užíval a užíva dodnes, tieto skutočnosti boli potvrdené i v stanoviskách znalcov, ako i správnosť fakturovanej ceny diela, ktorú žalovaný nenamietal, uplatnil len zľavu z ceny diela. Poukázal tiež na tú skutočnosť, že spravil všetko pre to, aby dielo riadne odovzdal, avšak žalovaný ho jednoznačne odmietol prevziať, čo vyplynulo jednak z korešpondencie medzi ním a žalovaným, a tiež to vyplýva z výpovede žalovaného na odvolacom pojednávaní dňa 22. apríla 2010.

Žalovaný vo svojom vyjadrení k dovolaniu žalobcu uviedol, že odvolací súd rozhodol správne, keď žalobu zamietol z formálnych dôvodov, t.j. neschopnosti vystavenej faktúry byť titulom pre záväzujúci rozsudok. Zaoberanie sa výškou ceny, resp. hodnoty diela a v tomto smere vykonané svedecké i znalecké dokazovanie bolo viacmenej zbytočné, nakoľko nech už bola cena dohodnutá akokoľvek, fakturácia na akúkoľvek sumu (či už podľa dohodnutej – pôvodnej ceny), alebo ceny jednostranne neoprávnene zvýšenej zo strany žalobcu ako zhotoviteľa, by bola irelevantná vzhľadom na to, že dielo nebolo riadne skončené a odovzdané. Žiadal preto dovolanie zamietnuť a priznať náhradu trov dovolacieho konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozhodnutie odvolacieho súdu v rozsahu vyplývajúcom z § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je dôvodné.

Z ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. vyplýva, že dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V zmysle § 238 ods. 1 O.s. p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej.

V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné aj proti rozhodnutiu odvolacieho súdu v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci.

Dovolanie žalobcu je prípustné v zmysle hore uvedeného § 238 ods. 1 O.s.p., nakoľko je dovolaním napadnuté zmeňujúce rozhodnutie odvolacieho súdu, ale odvolací súd sa odchyľil i od právneho názoru dovolacieho súdu, najmä v tom, že sa nezaoberal tými skutočnosťami, ktoré pre jeho rozhodnutie mali byť relevantné v zmysle záverov dovolacieho súdu. Odvolací súd, napriek tomu, že mal vykonať dokazovanie na skutočnosť odovzdania predmetu zmluvy o dielo, z hľadiska ním zastávaného názoru o predčasnosti žaloby, nevykonal v tomto smere žiadne dokazovanie, a svoje rozhodnutie, v ktorom zotrval na nesprávnom právnom závere uvedenom v predchádzajúcom rozsudku, neodôvodnil.

V zmysle § 241 ods. 2 O.s.p. môže byť dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne (§ 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Dovolacie dôvody pritom neposudzuje len podľa toho, ako ich dovolateľ označil, ale podľa obsahu tohto opravného prostriedku.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 druhá veta O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., zaoberal sa dovolací súd najskôr otázkou, či konanie v tejto veci nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p. (t.j. či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, nedostatku spôsobilosti účastníka byť účastníkom konania, nedostatku riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka,

o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad nedostatku návrhu na začatie konania tam, kde konanie sa mohlo začať len na takýto návrh, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať, alebo prípad rozhodovania vylúčeným sudcom či súdom nesprávne obsadeným). Dovolací súd dospel k záveru, že konanie a rozhodnutie odvolacieho súdu je postihnuté vadou v zmysle § 237 písm. f O.s.p.

O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O.s.p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva.

Základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky zaručuje, že každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Z ustanovenia čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky vyplýva, že každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov, v jeho prítomnosti, a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, ako aj z rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky vyplýva, že tak základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v sebe zahŕňajú aj právo na rovnosť zbraní, kontradiktórnosť konania a odôvodnenie rozhodnutia (napr. II. ÚS 383/06).

Obsah práva na spravodlivý súdny proces nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní. Obsahom tohto práva je i relevantné konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Ak je toto konanie v rozpore s procesnými zásadami, porušuje ústavnoprávne princípy (napr. II. ÚS 85/06).

Zmyslom práva na súdnu ochranu je umožniť každému reálny prístup k súdu a tomu zodpovedajúcu povinnosť súdu o veci konať. Ak osoba (právnická alebo fyzická) splní predpoklady ustanovené zákonom, súd jej musí umožniť stať sa účastníkom konania so všetkými procesnými oprávneniami, ale aj povinnosťami, ktoré z tohto postavenia vyplývajú (viď nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky z 23. augusta 2001 II. ÚS 14/2001, z 13. novembra 2002 II. ÚS 132/02, III. ÚS 171/2006 z 5. apríla 2007).

Ústava Slovenskej republiky predstavuje právny celok, ktorý treba aplikovať vo vzájomnej súvislosti všetkých ústavných noriem. Len výnimočne a ojedinele môže nastať stav, keď sa spoločensky upravený vzťah upravuje jedinou normou ústavy (II. ÚS 128/95). Každé ustanovenie ústavy treba interpretovať a uplatňovať v nadväznosti na iné normy ústavy, pokiaľ existuje medzi nimi príčinná súvislosť (II. ÚS 48/97), a preto ústavný súd opakovane vyslovil názor, že ustanovenia ústavy sa vysvetľujú a uplatňujú vo vzájomnej súvislosti všetkých relevantných noriem (II. ÚS 31/97, PL. ÚS 13/97, PL. ÚS 15/98, II. ÚS 10/99, I. ÚS 53/01, PL. ÚS 12/01, m. m. PL. ÚS 9/04 atď.).

Záver o interpretácii a uplatňovaní právnych noriem vo vzájomnej príčinnej súvislosti sa nepochybne vzťahuje nielen na ústavné normy, ale aj na právne normy obsiahnuté v právnych predpisoch nižšieho stupňa právnej sily, teda aj na právne normy obsiahnuté v zákonoch. Zároveň zo zásady ústavne konformného výkladu a uplatňovania právnych predpisov explicitne vyjadrenej v čl. 152 ods. 4 ústavy vyplýva aj požiadavka, aby všetky orgány verejnej moci vykladali a uplatňovali zákony (zákonné normy) v súlade s obsahom a účelom dotknutých ústavných noriem.

Za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd, je na prvom mieste zodpovedný všeobecný súd. Ústavný súd vo svojej judikatúre tiež konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov, a že jeho úloha sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú

arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných ľudských práv (napr. I. ÚS 19/02, I.ÚS27/04, I.ÚS74/05).

Podľa právneho názoru dovolacieho súdu ústavne súladný výklad zákonov (podľa čl. 152 ods. 4 ústavy), platného i v čase rozhodovania odvolacieho súdu, v danom prípade predstavuje neoddeliteľnú súčasť rozhodovacej činnosti a ako taký jedine zodpovedá základnému právu každého na súdnu ochranu podľa čl. 46 ústavy (obdobne napr. I. ÚS 24/00).

Podstata základného práva priznaného podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v prvom rade v oprávnení každého reálne sa domáhať ochrany svojich práv na súde a že tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola namietanému právu poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré ustanovenie o súdnej ochrane vykonávajú, a teda že základné právo na súdnu ochranu nespočíva len v práve domáhať sa súdnej ochrany, ale ju aj v určitej kvalite, t.j. zákonom ustanoveným postupom súdu, dostať. Postup súdov v konaní o veci a jeho kvalita ustanovená zákonom je vyjadrením práva na súdnu ochranu účastníka konania vyplývajúceho z čl. 46 ods. 1 ústavy. Ochranu základným právam a slobodám poskytujú predovšetkým všeobecné súdy (I. ÚS 50/97, I. ÚS 54/97).

Základné právo na súdnu ochranu zohráva v demokratickej spoločnosti natoľko závažnú úlohu, že pri rozhodovaní o podmienkach jeho uplatnenia neprichádza zo strany súdov do úvahy zužujúci výklad a ani také interpretačné postupy pri výklade procesných predpisov, ktorých následkom by mohlo byť jeho neodôvodnené, prípadne svojvoľné obmedzenie alebo odňatie. Konanie a rozhodovanie všeobecných súdov sa uskutočňuje v predpísanom ústavnom a zákonnom rámci, rešpektovanie ktorého vylučuje svojvôľu v ich postupe, pričom vylúčenie svojvôle sa zabezpečuje viacerými prostriedkami vrátane ich povinnosti svoje rozhodnutia odôvodniť. Odôvodnenie rozhodnutí dovoľuje účastníkom konania posúdiť, ako súd v ich veci vyložil a aplikoval príslušné procesné predpisy a akými úvahami sa riadil pri svojom rozhodovaní o veci samej. Odôvodnenie rozhodnutí súdov tvorí v tomto smere súčasť spravodlivého súdneho procesu a zodpovedá základnému právu na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“).

Podľa § 1 O.s.p. Občiansky súdny poriadok upravuje postup súdu a účastníkov v občianskom súdnom konaní tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov, ako aj výchova na zachovávanie zákonov, na čestné plnenie povinností a na úctu k právam iných osôb.

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

To, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry ESĽP. Judikatúra tohto súdu ale nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, § 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

Rovnako sa Ústavný súd Slovenskej republiky vyjadril k povinnosti súdov riadne odôvodniť svoje rozhodnutie v náleze III. ÚS 119/03-30. Vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03).

Právo účastníka na riadne odôvodnenie rozhodnutia je takým procesným právom, ktoré mu je v občianskom súdnom konaní priznané za účelom obhájenia a ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Tak odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa, ako aj odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu, musia mať náležitosti uvedené v ustanovení § 157 ods. 3 O.s.p. (§ 211

O.s.p.). Musia obsahovať výklad opodstatnenosti, pravdivosti, zákonnosti a spravodlivosti výroku rozsudku. Súdy sa v odôvodnení svojho rozhodnutia musia vypoariadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a ich myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijali. Účelom odôvodnenia rozsudku je predovšetkým preukázať správnosť rozsudku. Odôvodnenie musí byť súčasne i prostriedkom kontroly správnosti postupu súdu pri vydávaní rozhodnutí v konaní o riadnom alebo mimoriadnom opravnom prostriedku, t.j. musí byť preskúmateľné.

V tejto súvislosti považuje dovolací súd za potrebné zdôrazniť to, že pri zmene rozhodnutia podľa § 220 O.s.p. odvolací súd nahrádza svojím rozhodnutím rozhodnutie súdu prvého stupňa. Jeho zmeňujúce rozhodnutie musí preto obsahovať úplné a výstižné zdôvodnenie. Niet v ňom miesta pre dohady a domnienky.

Zákonom požadované riadne a presvedčivé odôvodnenie písomnej formy rozsudku (§ 157 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 211 O.s.p.) je nie len formálnou požiadavkou, ktorou sa má zamedziť vydaniu obsahovo nezdôvodnených, nepresvedčivých alebo neurčitých a nezrozumiteľných rozsudkov, ale má byť v prvom rade prameňom poznania úvah súdu tak v otázke zisťovania skutkového stavu veci, ako aj v právnom posúdení veci. Tieto požiadavky napadnutý rozsudok odvolacieho súdu nespĺňa.

Konanie odvolacieho súdu je postihnuté aj tzv. inou vadou (§ 241 ods. 1 písm. b/ O.s.p.) ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Napriek tomu, že dovolací súd vo svojom predchádzajúcom rozhodnutí, ako bolo uvedené vyššie, vyslovil záväzný právny záver, odvolací súd sa ním neriadil.

Dovolanie žalobcu je dôvodné i z dôvodu, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 1 písm. c/ O.s.p.).

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Z rozsudku odvolacieho súdu nie je možné vyvodit' záver o tom, z akého skutkového stavu pri svojom zmeňujúcom rozhodnutí o zamietnutí žaloby vychádzal. Ak odvolací súd zaujal právny záver, že k odovzdaniu a prevzatiu právne relevantným spôsobom nedošlo, neodôvodnil právne skutkové závery, vyplývajúce z preukázaných skutočností, (o.i. zápisnica o pojednávaní na odvolacom súde zo dňa 22. apríla 2010), kedy žalovaný uviedol, že k stretnutiu došlo pri vykonanom diele, s tým cieľom, aby žalobcovi ukázal, aké vady sú na vykonanom diele, kedy tieto vady žalobcovi ukázal a tento prisľúbil ich odstrániť. Ako uviedol dovolací súd vo svojom predchádzajúcom rozhodnutí, odvolací súd si neuvedomil, že právo zhotoviteľovi na zaplatenie ceny vzniká aj vtedy, ak dielo v čase plnenia síce vykazuje vady, ale objednávateľ takéto vadné dielo riadne prevzal a nesprávne preto vychádzal len zo skutkového zistenia, že zhotovené dielo v čase plnenia malo vady, ktoré žalobca neodstránil. Ani v konaní po zrušení jeho rozsudku dovolacím súdom neskúmal, či dielo bolo žalovaným riadne prevzaté alebo nie a v tomto smere z výsledkov vykonaného dokazovania opätovne neurobil záver, ktorý by presvedčivo odôvodnil. Konštatovanie, že medzi účastníkmi nebola sporná skutočnosť, že k právne významnému riadnemu odovzdaniu diela neprišlo, je v rozpore s vykonaným dokazovaním i tvrdením žalobcu. Navyiac i v rozpore so skutočnosťou, že predmetom zmluvy o dielo bolo dobudovanie bazéna, montáž jeho technológie, ktorý bazén sa nachádzal vo vlastníctve žalovaného, ktorý ho po vykonaní diela aj začal užívať.

Dovolací súd poukazuje aj na to, že ak mal odvolací súd za to, že bolo potrebné poskytnúť účastníkom v tomto štádiu konania lehotu na uzavretie „dohody, vrátane odovzdania a prevzatia diela“, tak výsledok tohto svojho postupu takisto odvolací súd relevantne právnym spôsobom neodôvodnil vo vzťahu k dovolacím súdom vyslovenému záväznému právnemu názoru. Uviedol, že k dohode nedošlo pre rozdielne finančné požiadavky, avšak k otázke odovzdania a prevzatia diela sa opäť odvolací súd nevyjadril, resp. zopakoval svoje konštatovanie, že k nemu právne významným spôsobom doposiaľ nedošlo, bez toho, aby právne odôvodnil, ako malo právne relevantné odovzdanie a prevzatie diela po ôsmich rokoch prebehnúť na základe dohody, aby mohol presvedčivo zaujať svoj opačný názor, na základe ktorého zamietol žalobu.

Z uvedeného je podľa dovolacieho súdu zrejmé, že odvolací súd zaťažil svoje konanie a rozhodnutie tzv. inou vadou (§ 241 ods. 1 písm. b/ O.s.p.), jeho rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) a odvolací

súd svoje rozhodnutie i nedostatočne odôvodnil (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky preto rozsudok odvolacieho súdu podľa § 243b ods. 2 O.s.p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, v ktorom je povinný riadiť sa záväzným právnym názorom vysloveným v rozhodnutiach dovolacieho súdu (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 22. augusta 2012

JUDr. Soňa Mesiarkinová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia : Dagmar Falbová